

примусового виконання; відстроченням і розстроченням виконання, зміною чи встановленням способу і порядку виконання судового рішення; зміною сторони виконавчого провадження; із поворотом виконання судового рішення, якщо це питання не було вирішено одночасно зі зміною чи скасуванням судового рішення. При цьому необхідно пам'ятати, що всі перелічені процесуальні питання вирішуються під час процедури виконання судового рішення в адміністративній справі. Однак існує потреба в чіткому дотриманні вимог щодо ухвалення судового рішення. Особливо це стосується регулятивної частини судового рішення, яка має бути прописана чітко й зрозуміло. Це значно збільшить точність виконання судового рішення в адміністративній справі, оскільки у переважній більшості предмет спору і спосіб виконання рішення визначаються судом саме в цій частині при його ухваленні. Крім того, потреба виконання судового рішення в адміністративній справі передбачає безумовну вимогу, однозначну поведінку всіх його суб'єктів, при цьому не виключаючи його добровільного виконання.

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що, незважаючи на збереження судового контролю за ходом виконання судового рішення, провадження у справі вважається завершеним з моменту ухвалення судового рішення, після чого справа направляється суддею до архіву. Проте справу до архіву необхідно направляти лише за наявності в ньому виконавчого документа із позначенням про фактичне виконання судового рішення.

Список бібліографічних посилань

1. Демський Е. Ф. Адміністративно-процесуальне право України : навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 400.
2. Кодекс адміністративного судочинства України // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 02.06.2017).
3. Джафарова О. В., Синицька Я. П. Судові рішення в адміністративному судочинстві: питання теорії та практики: монографія. Харків: Вид-во ХНУВС, 2014. 260 с.

Одержано 12.06.2017

УДК 342.9

Ольга Володимирівна СТУКАЛЕНКО,

доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права економіко-правового факультету Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, м. Одеса

МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ

У теорії адміністративного права відсутня єдина точка зору на розуміння та визначення поняття «механізм правового регулювання».

Зазначена категорія постійно трансформується під впливом постійної зміни суспільних відносин. Тому, науковці по-різному визначають механізм адміністративно-правового регулювання, як сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється вплив на відносини, що виникають у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності держави [1, с. 55]; як механізм імперативно-нормативного впорядкування організації та діяльності суб'єктів і об'єктів управління і формування стійкого правового порядку їх функціонування [2, с. 289]; як сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у сфері адміністративного права [3, с. 64]; як засіб здійснення державно-владних повноважень під час адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, які виникають у відповідній сфері, що здійснюється уповноваженими на це державними органами з метою забезпечення функцій держави [4, с. 580].

В умовах проведення 62 реформ та програм розвитку в Україні істотно змінюються і суспільні відносини та уявлення про них [5, с. 103].

Поняття механізму правового регулювання дозволяє систематизувати юридичні засоби правового впливу на суспільні відносини, визначити місце і роль того чи іншого юридичного засобу у правовому житті суспільства [6, с. 122]. І все це, на фоні відсутності законодавчого закріплення поняття механізму правового регулювання, а отже, провідним чинником його розуміння є доктринальні положення вчених, що розглядали в своїх наукових працях зазначену проблематику. Саме тому, ґрунтовне дослідження такого юридичної категорії, як механізм правового регулювання зараз є досить доцільним і доречним.

Уперше дефініцію «механізм правового регулювання» визначив С. С. Алексєєв. Під механізмом правового регулювання науковець розумів, сукупність юридичних засобів, які забезпечують правовий вплив на суспільні відносини [7, с. 24].

Інші дослідники, беручи за основу визначення, наведене С. С. Алексєєвим, характеризують поняття «механізм правового регулювання» відповідно до його мети: з метою оптимізації суспільних відносин, забезпечення суспільного і правового порядку на основі режиму законності [8, с. 354–356]; з метою подолання перешкод на шляху задоволення інтересів суб'єктів права [9, с. 625]. Наприклад, О. Ф. Скакун визначає механізм правового регулювання, як процес переходу нормативності права в упорядкованість суспільних відносин, який здійснюється суб'єктами правового регулювання за допомогою системи правових засобів, способів і форм з метою задоволення суспільних і приватних інтересів учасників суспільних відносин, забезпечення правопорядку [10, с. 262].

Як процес перетворення нормативності права в упорядкованість суспільних відносин характеризують механізм правового регулювання В. М. Горшенєв, С. А. Комаров, Л. М. Шестопалова та інші науковці.

Т. П. Мінка зазначає, що механізм правового регулювання – юридична категорія, що показує, як здійснюється правове регулювання і є загальним порядком, процесом дії та реалізації права [11].

В. Я. Кикоть зауважує, що механізм показує, як саме здійснюється правове опосередкування (нормування, регулювання, охорона та захист) суспільних відносин, як суспільні відносини, зокрема й ті, що складаються в адміністративно-публічній сфері, стають правовідносинами [12, с. 57].

Отже, механізм адміністративно-правового регулювання характеризує діяльнісний бік процесу перетворення нормативності права на впорядкованість суспільних відносин [13, с. 384].

Не зважаючи на різноманітність думок з приводу поняття «механізм правового регулювання» безперечною є теза, що як будь-яке складне явище, воно потребує наукового переосмислення.

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок про те, що під механізмом правового регулювання прийнято розуміти взяті в єдності та взаємодії правові засоби, які беруть участь у правовому регулюванні суспільних відносин.

Список бібліографічних посилань

1. Веремеєнко І. І. Механізм адміністративно-правового регулювання в сфері охорони общественного порядка. М.: Изд-во ВНИИ МВД СССР, 1981. 350 с.
2. Тихомиров Ю. А. Административное право и процесс: Полный курс. М.: Издательство Ю. А. Тихомирова, 2001. 652 с.
3. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: навч. посіб. Київ: Атіка, 2007. 624 с.
4. Шестак В. С. Механізм адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави // Форум права. 2010. № 2. С. 578–585. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10svckfd.pdf> (дата звернення 02.06.2017).
5. Петков С. В., Армаш Н. О., Соболев Є. Ю. Адміністративно-правова реформа в Україні/під заг. ред. С. В. Петкова. Київ, 2016. 112с.
6. Теорія держави і права: навч. посіб. / авт. упоряд. В. В. Галушко, В. К. Шкарупа; за заг. ред. В. К. Шкарупи. Херсон: ХЮІ ХНУВС, 2007. 280 с.
7. Алексеев С. С. Общая теория права : в 2 т. М.: Юр. лит., 1982. Т. 2. 360 с.
8. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: элементарный курс. Х. : Одиссей, 2007. 384 с.
9. Матузов Н. И., Малько А.В. Теория государства и права: курс лекций. М. : Юрист, 1999. 672 с.
10. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків: Консум, 2008. 656 с.
11. Мінка Т. П. Онтологічна характеристика правового режиму. URL: <http://www.ua.z-pdf.ru/7yuridicheskie/964450-2-administrativne-pravo-administrativna-diyalnist-minka-doktor-yuridichnih-nauk-docent-dnipropetrovskiy-derzhavniy-univers.php> (дата звернення 02.06.2017).
12. Административное право России: учеб. для студ. вузов, обучающихся по спец. «Юриспруденция»/под ред. В. Я. Кикотя, П. И. Кононова, И.Ш. Килясханова. 5-е изд., перераб. и доп. М.: Юнити-Дана; Закон и право, 2012. 759 с.
13. Ярмачі Х. П. Механізм правового регулювання//Південноукраїнський правничий часопис. 2013. № 2. С. 81–87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_2_30 (дата звернення 02.06.2017).

Одержано 12.06.2017